

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากการอพยพ		
ชื่อผู้เขียน	นายเจริญ ศิริวงศ์		
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	ประธานกรรมการ	
	อาจารย์วิสุทธิ์ วานิช	กรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิสุวรรณ	กรรมการ	

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากการอพยพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของชุมชนทางด้านสังคมและวัฒนธรรม และศึกษาเงื่อนไขปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นผลมาจากการอพยพ โดยศึกษาหมู่บ้านแม่หลวง หมู่ที่ 8 ตำบลแม่เมาะ อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง

วิธีการศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ การสัมภาษณ์บุคคล เช่น พระสงฆ์ ผู้อาวุโส ผู้นำชุมชน นักวิชาการและราษฎรในชุมชนบ้านแม่หลวง ตลอดจนการสังเกตผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปรับตัว ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

ชุมชนบ้านแม่หลวงอพยพจากสาเหตุการขยายเหมืองลิคไนต์แม่เมาะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตจากพื้นที่เดิมมาอยู่ในพื้นที่แห่งใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างด้านบริบทและที่ตั้งของชุมชนทำให้วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในชุมชนในพื้นที่อพยพนี้มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดการปรับตัวทางด้านสังคมและวัฒนธรรม คนในชุมชนต้องปรับตัวจากการประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมไปเป็นอาชีพภาคอุตสาหกรรมและบริการ การปรับตัวของชุมชนและราษฎรมี ขั้นตอนจากการรับรู้ เรียนรู้ ตัดสินใจ ทดลองและยอมรับผลการตัดสินใจด้วยความเชื่อมั่น ได้รับการเรียนรู้ด้านวิชาชีพตามความพร้อมของตนเองและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชนปัจจุบัน ในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันแบบเครือญาติมาเป็นปัจเจกบุคคล ทำให้ต้องปรับตัวโดยการพึ่งพาอาศัยกันในชุมชนลดน้อยลงไป สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน

สังคม ประเพณี และวัฒนธรรมลดน้อยลง ในชุมชนใหม่มีความเป็นเมืองและตั้งอยู่ใกล้ย่านความเจริญ การคมนาคมติดต่อกับสังคมภายนอกสะดวก เกิดการปรับตัวและยอมรับในสังคมนรูปแบบใหม่ มีความทันสมัยมากขึ้น มีระบบสาธารณูปโภคที่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดค่านิยม บริโภคนิยม และความทันสมัยที่ต้องใช้เงินเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งของและบริการ มีอัตราความเคลื่อนไหวของผู้อพยพมาอยู่ในชุมชนแห่งใหม่ มีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเดิมน้อยมาก เกิดความหลากหลายของวัฒนธรรมราษฎรในชุมชน มีค่านิยมและความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป ตามพื้นฐานของวัฒนธรรมที่แต่ละคนได้รับมา

ปัจจัยการปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน จำแนกเป็น ด้านสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้และการกระทำขององค์กรรัฐอันเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและมองข้ามผลกระทบทางสังคมของชุมชน โดยคิดมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ไว้สูง แต่คิดมูลค่าของการสูญเสียทางสังคมไว้ต่ำ เงื่อนไขในการปรับตัวของชุมชน ประกอบด้วยคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย สภาพพื้นที่ของชุมชนที่กำหนดให้เกิดการปรับตัว ระยะเวลาและความหวังต่อผลดีและผลเสียของการปรับตัว

Thesis Title	Cultural and Social Adjustment of a Community as a Result of Migration	
Author	Mr.Charoen Siriwong	
M.Ed.	Nonformal Education	
Examining Committee		
	Assoc.Prof.Dr.Anurak Panyanuwat	Chairman
	Lect.Visut Vanich	Member
	Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwun	Member

Abstract

The aims of the research, namely, "Cultural and Social Adjustment of a Community as a Result of Migration" were to study the adjustment of the people to the society and the culture, and the conditions of such adjustment as a result of their migration. The area of this study was mainly conducted in Ban Moh Luang, Moo 8, Amphur Mae Moh, Lampang.

The researcher employed various methods to collect data, such as documentary analysis, interviewing various key informants such as monks, the elderly, leaders of the community, community groups, and the people in Ban Moh Luang community. The researcher also used participant observations to identify the impact from their adjustment. The results of this study were as follows.

The social and geographical contexts of Moh Luang community, that was the result of the Electricity Generating Authority of Thailand (EGAT) expansion, was found different from those of the old community. Consequently, way of life and occupations of the people in the newly allocated areas were changed. However, there was social and cultural adjustment existed, based on occupational adjustment between former agriculture to industrial service. The adjustment procedures could be identified in forms of perception,

learning, decision making, trial, and then, adapting what the people had already decided with confidence. Such adjustments were found in vocational learning, individual and community relationships, communication, consuming behaviours, belief and values.

The factors of social and cultural adjustment of the community were identified into social, cultural, learning and state-operated action categories. The state appeared to focus on economic development, neglecting social impacts and values. The adjustment conditions were found as the target group's characteristics, allocated areas, time and expectations.